

Napút-füzetek

44.

Suhai Pál

Külön körön

Versek

---

*„Fölkereshetnéd ifjúságod”
(József Attila)*

Kinőtt vidék (1967–1968)

Gondolataim

Mintha folyóból
lépnének élém mosolyogva.
Lányok ők, még nedvesek
a fogantatás óta.
Egy kicsit bátrak is,
de nem számításból szeretnek
és nem szemérmesen.
Szeretőim ők, valódiak,
hús-vér testük érintésemre
kibomlik, meztelenségük
csupa megadás és ölelkezés.
Szeretője, férje vagyok
mindnek az ásó-kapáig!

Gyerekek a vízben

Térdig gázoltunk a vízben,
vagy még tovább,
mert a rövidnadrág alja
is megmártózott olykor,
ha rosszul léptünk.
S a kert végéből kiabált nagyanyám:
anyád megver érte, megállj!

De mit törődtem én azzal,
és mindannyian mit?!
Csak folyt a patak, zubogott
lábunk, kezünk között a víz.
Rajtunk áramlott át
egy nem-tudom-én
honnan-eredt folyó.

Kezünk közül kisiklottak a halak,
mi mégis lestünk rájuk,
el nem riasztott volna
nagyanyám zsörtölődése
és saját ügyetlenségünk...

Együgyűek voltunk, ártatlanok.
Pusztá kézzel álltunk ott,
ahová az értelem most
fortélyos, nagy hálókat terít.

Falusi éjszaka

Az éjszaka csillagok seregével vigyáz.
Lent a mélyben elnyúlva feküsznek a falvak,
a kerten ájultan hever a ház.
Hangok torlódnak, gyűlnek föl az égen
– valami érthetetlen, kakofón zene
a horkolók,
                  a szuszogók,
                                  a pihegők
együtt-lélegzete.
És mégis csönd van.
Hallgat a tuskó, a fejsze s nyele.
A gödör hűvös vízzel van tele.
Magában mind mosolyog:
tudja, mire képes.
A hegy is alszik, a kő
és szőlőben a homok.
Csak az éj van ébren, az éjszaka.
Görcsösen kapkod a szívéhez.
Aztán megfordul.
Katonáit küldené haza.

A község széle

Rőzse füstje szorul meg a tájon.
Friss udvarok topognak bekerítve.
Várnak a kukoricák.

Elkékül a domb szája,
mondana valamit.
Motyog.

Mondd, hogy mondjam:
sötét ólak és ketrecek
mélyéről száll fel az este,
csirkék, malacok, kutyák álma,
s a komolyabb emberé, az éj.

Az éj a villany nélküli sötét:
sárga ablakok hunyt szemei,
s a még pislogó csillagok az égen.

Egymás csöndjét hallgatják a tárgyak.
Egyik se beszél.
A kert a régi szabadságra gondol,
s utálja még önnön szagát a mész.

Falak merednek, nézik egymást mereven.
Már nem moccanhatnak,
pedig hogy mennének.
Nem több, ennyi az egész.

Vonaton

Indulnak már az állomások,
a pohos fényen úsznak át.
Megáll-elindul, visz a vonat,
a ringó fülkék ajtaját
a lendület szélesre tárja:
zaj és füst ömlik át fülön
s az orron. Viszket az együttlét,
s untat a leplezett közöny.

A szó gyökértelen szakad ki –
oly nehéz az önáltatás.
Bizonygasd hát, édes barátom
– hiába –, hogy nem vagy hibás,
hogy helytállsz mégis, magad is,
hogy újra mindig érdemes!
A rossz közérzet rossz tanácsadó,
s ördög viszi a lelkedet.

Az égre bámult...

Az égre bámult öt diák,
de nem perdült ajkukról átok,
csak zengték a litániát,
és mormolták a miatyánkot.

Az égre bámult négy diák:
már nem tartozott a szektához,
a kompániából egy kivált,
s nevetett rá a távol.

Három ha bámul még diák,
a negyediket úzi sorsa,
ismét fogyott a szent család
eggyel, az élet elsodorta.

Az égre bámult két diák,
két holdképű kölyök-keserves,
a harmadik az Óperenciát
félcelte éppen a jelenhez.

Az égre bámult egy diák,
most már a verset ő dalolja,
egyedül zeng litániát,
és lassan bereked a torka.

A dombok szelíd körben...

A dombok szelíd körben állnak:
búcsút mondtak a nyárnak,
s most tanakodni megállnak.

Én is beállnék a karéjba:
hol is szólhatnék ma,
ha nem köztük a karéjban.

Hol is másutt volna ma dolgom,
merengeni egy rőt szakállú dombon,
mint itt – ez a dolgom.

Mert itten már az ősz csapatja,
itten már az új évszak vadja,
ha megy a más csapatja.

És a dombok mindet kézre adják,
öreg szívük úgy vallatják,
kézről kézre adják.

Engem is terelnek, csalnak, várnak:
keressem a felbomló nyáját,
s akik még hazavárnak.

Kinőtt vidék

Perzselt-e mást is így a jég? –
szívem egy csillagban dobog,
s hulló szőrrel futnak elém
törleszkedő komondorok.

Emlékeim vadul ölöm,
a múltam mégis megaláz.
Rám nevet e kinőtt vidék,
s engem rögtön kiver a láz.

Disznóvágás

Ha nagy tüzekről álmodom,
az éjszakában sírni kezd egy koca.
Felugatnak az ijedt kutyák,
és ömlik már a hajnal bíbora.

Téli, nagy fehér vásznakra
hullnak feketedni a varjak.
Csizmák toporognak a szalmán,
vaskos, földöntúli hatalmak.

A súlyos, nehéz gondú férfiak
akkor ott lomha táncba fognak,
levetik félszeg arcukat,
s a fényes késsel összetanakodnak.

Jól húzó ló

Jól húzó ló, föl a hegynek.
A kocsin kő, kavics, homok.
Nyakára vadvizek telepednek,
ostorcsapások bőrén, ostorok.

Tartaná vissza a terhe,
de löki is vadul már előre.
Megállni hogyan is merne,
nem futni, habár ledőlne.

Okosan kopog a lánca, amint lép.
Nyaka a rúddal mégiscsak szelet tép.
Veséje a belső üröket belengi.
Tüdeje az indulót vörösen zengi.

A gazda csak ámul, nagyot néz,
szavakat égiekhez intéz.
Üti hát, a bolond úristenit,
még fölborítja a kocsit!

Egy „rossz nőhöz”

Hej, de rég volt, hogy etettek,
hej, de régen szolongattak.
Fegyverkeznél, de hiába:
kezed is szerelem virága.

Gyöngé voltál, összetörtek,
síkságodra szelek jöttek,
bogárlábad mind kitépték,
hadüzenet volt a részvét.

Szemed alatt két sötét folt,
beborult fölötted az égbolt.
Agyba-főbe azok vertek,
akik de nagyon szerettek.

Bokorba bú a fagy

Bokorba bú a fagy,
villantja fényét az ág.
A tél bérel itt neked
szerelmes tanyát.

Fejedet kucsmásra
rég befűtta már a hó.
Fagyos szem a csillag,
rád mered, s égre a tó.

Egyedül indulsz az úton,
előtted árnyék illan át,
s beléd döfi a tél
jéghideg vasát.

Senki földje (1969–1970)

Hazafelé

Este van. Megyek az úton
hólében, lámpafényben.
Kinyúl a fölém egy fa ága,
hogyan érjem.

Így vonulok sötétben-fényben,
glóriásan.
Profán szentség –
egy kicsit megáztam.

Villamos jön, a hóra kidől a fény,
mint kukoricacsőről,
utasok peregnék elém.

Batyuk, kosarak, szatyrok
tumultusa, utolsó felvonás:
tusa és tusa.

Sínek siklanak,
siklatnak zsúfolt napot,
csillagra papírkazlakat,
embert haza.
Nehéz ily nap után, nehéz.
Csak hallgat, csak fut az ember,
mint falon a repedés.

A villamos is fut vele,
s ha olykor az ablakon kinéz,
sápadtan és hallgatagon
szép ikon-arca visszanéz.

Váróteremben

Ülök egy göcsörtös padon,
nyitott ablak égre tár.
Hisz ülhetek.
Öreg légy köröz fejem fölé
fekete glóriát.
Fölvesz, elejt az alkalom –
várok türelmesen.
(Vár még sorára egy tucat
így velem.)
A falban nyitott szem a szeg.
Néz rám: állom a farkaszemet.
Mosolyognék is talán,
de nem tudok:
széttörne belé a szám.
S elfordítja rólam arcát
lassan a lassú délután.

Strázsa

Tízet ütött már az óra,
tisztem átveszem.
Mindeneknél jobb a béke,
térni nyugovóra,
ha hűvös árnyak imbolyognak
kint a síkos köveken.

A strázsa én vagyok,
engem rendelt e posztra
a szerencse és a tanácsurak kegye.
Utolsó tallérom is kiadtam,
úgy szólok hozzátok, polgárok,
mint akinek szaván kívül
nincs is egyebe.

Nyugodjatok meg hát,
mérték felett
a bor sem élvezet,
s nem oly vidám a csapszék,
ha felröhög lotyó, fajankó,
mint szent a szószék,
ha magát meghirdeti.

Hát menjetez szépen haza,
békével él, aki megteheti.

Nélkületek üres a ház,
nélkületek üres a lélek,
nélkületek üres a szó.

A pénzváltók ajtóit bezárva,
kikopott küszöbök görcsét
csak holnap sikoltja el a nap.
Befogom én is a számat,
kalmár, pap, szentlélek nyugodjon,
földig húzzon a számra vert lakat.

Használati utasítás

Gyártmányunk a legkitűnőbb
alapanyagokból készült,
nemes zsírtartalma következtében
a mennyi termékekkel fölér.
Válogatott foszfát- és kalcium-atomjaitól
meghatódik az ember,
eszenciája
fél gramm illóolajjal tartósított
elsődrendű társadalmi viszony.

Hatása garantált
háború esetén is:
a jól bevált séma szerint
egy liter ideológia-oldatban
hígítandó.

A közrendet nem veszélyezteti,
az egészségre ártalmatlan,
a piszokkal jól vegyül.

Pszichés zavarok esetén
előbb szelídíteni kell,
így nyerünk föltétlenül engedelmes,
hálás oldatot.

Alkalmazás előtt fölrázni nem kell,
nyílt szó használata tilos!

Jó tulajdonságait
éveken át megőrzi,
szakszerűtlen kezelés mindamellet
ROBBANÁSVESZÉLY!

(Ez esetben reklamációt nem fogadunk el,
felelősséget nem vállalunk.)

Senki földje

A deszkakerítés és az ól között
a senki földje.
Egy széthullott kerék agya,
vasaló-állkapocs, beszakadt tetőgerinc
jelenti magát.
Küllők, rugók résein át
kilövi rakétáit a gaz.
De vonalait e táj
föltérképezi maga:
már elfoglalta az állásokat,
mielőtt megindulna
a tárgyak hadjárata.

Mire jó ez a föld, mire?
Rovar miért sűrög,
s miért emel sókat
a növény vízrendszere?

Az udvar végében
lehorgonyoz egy kút,
de tovább úszik.
Mint halak szárnyát az izmok,
mozgatják szivattyúit.

Karok, kezek.
Önmagukkal be nem tölthetők.
Meg kell hogy adják
a nőnek a férfit, a férfinak a nőt.

Minden rész csak,
hiányával teli.
De konok,
hogyan a másikat elérheti.

A senki földjén nő a gaz,
bogár él a gazon.
Időt sürget az,
sűrög ez azon.

Egyik dolog a másikat,
betölti önmagát,
nem gondol semmire
a világ.

A deszkakerítés és az ól között,
a halál és születés órája között,
a véletlen és végtelen között,
amíg a porból a gyom kiütkezik,
amíg a kerék szemétre kerül,
amíg a rész egésszé törik,
amíg az idő időtlenül,
amíg vagyok,
s hallani:

elém zuhannak eszméletem tárgyai.

Istentelenül

Istentelenül élek, mint az állatok.
Nem terül égi mező a lábam elé,
hogymondhatnám:
utolsó föld ez, de hazám.

Puskagolyó gyilkolja fajtám,
vérem legbiztosabb óre kutya fog –
elvadítva, csúnyán élek,
bizton attól, hogy meghalok.

Féljen tőlem, aki szeret,
és óvja meg konok fejemet.

Mert olyan törvény karámjába
fogott az idő, hogy fölöttem
a kerek ég a földél,
s a csillag emlékezet.

S ha hull a hó,
hátamon viszem a telet.

Kisded oroszlánt vezet a gyermek

Kisded oroszlánt vezet a gyermek
óvodába.
Puha mancsokkal lépdél most
a szörnyeteg:
anyám tejét is elissza,
lágy emlékre omolva
visszahajlik ifjúságomig.
Kihűlt falvak, vad városok bozótjain
szőre hull
és teste sárgán feltűnik.
Láthatatlan immár ő vezet,
villamosra száll,
ázott bundája szörnyű szag,
látatok közt hangtalan morog,
de mit is hallotok:
gyomrában elsüllyedt harangok:
kövek konganak,
mert szörnyen tartom ám,
mert szörnyen éhezik,
mert bordája ketrece,
és stoplámpaként világít rátok
vérekes szeme.
Mint palánkon, ugorna rajtam át,
de csüng a léceken:
testembe vájva holdsarlónyi karmai.

Édesanyám

Jaj, anyám, engem te kitettél
a hóra. Karácsony havában
engem fűrésztöttél, száz misegyertyát
elégettél értem, miattam tömjénnel
füstölt száz gyászhuszár – szemeik
csilingelnek fölöttem, jaj, anyám,
engem kitagadtál, rózsafa-palotából
engemet kizártál, itt fekszem
keresztben: küszöb gyanánt, avatom
azt, aki fölöttem átlép, részegek
szájában izzik a láng, kezekben
megfeszülök, nem hajlok, anyám,
suhogós vesszőként szádra csapok,
néked nem feslik levelem, barkám,
velem te nem integethatsz, engem te
nem is terelhetsz: húsvéti bárányod:
nyájadból kiszakadtam, füvedről elűzött
sorsom, már egyedül bolyongok,
fölöttem nem fölügyelhetsz: sasok, keselyűk
szemére ne cseréld szemedet, anyám,
körmödnek gyöngye vaskarom, belém ne vájld,
idegen egekbe tűntél, messze vagy,
jaj, messze vagy tőlem:
lány habokban lépdelsz, édesanyám.

Vicsorgó angyalok

Szemem szilvái megrepednek,
mint göcsörtös ágán az idő.
Ősz jön, érlelő ősz jön,
hajam gabonájából is kiszáll a fűrj.

A kékség szilánkjait
csörrenő halomba söpri a szél,
e tájra, kedvesem, mezítláb ne jöjj.

Ha bánat közelget,
minden hideg és síkos már,
s lopott halként viszi
macska-fogaiban az eső a földet.

Cigány-kocsikon robogok
én is hazám felé.
E paradicsomi tájon
vicsorgó angyalok mutatják utam.

Időérzék (1970–1975)

Hordom ezt a ruhát

Hordom ezt a ruhát,
amíg rólam le nem vásik,
az utolsó gombig,
az utolsó cérnaszálig,
amíg széthull bélése,
drága szövete szétesik,
fazonja kidől,
és mindene fölünkörödván
eleven testemet
lekapja rólam az orkán.

Fejem fölött a fellegek

Önarckép

Fejem fölött a fellegek
bádogkannái konganak.

A föld, ha lépek, hánytorog,
mázsás cipőkben táncolok.

Kinizsiként a vár fokán
villogtatom rossz koponyám.

Ki vagyok? Mégse mondhatom:
aranyba öntve homlokom,

s levásik rólam ing, zakó.
Elszáll féltett kabátom is.

Nézek utána: ó!

Ady Endre rigmusai

Ady háza börtöncella:
kibámul a Semmibe.

Követ rugdos, káromkodik:
virág van a kezibe.

Szégyen esett Ady Endrén:
nyakán-lábán kaloda.

Sarkantyúzzák fagyos szelek:
horpadt pléh az oldala.

Férgék másznak, tetvek, hernyók
szappanozott bőrön át:

borbély módra nyirbákolják,
fésülgetik a haját.

Báméskodók megbámulják –
de hiába nézitek.

Ady Endrét bamba népek
soha meg nem értitek.

Ferenc József nagy király volt

Ferenc József nagy király volt,
vasba öntve hordta fejét:
büszke volt és alattomos,
kushadt akkor a csőcselék.

Nem volt híja soha szónak,
soha pénznek, soha tettnek:
okos fővel ahogy játszott,
dolgai mindig megestek.

Csodálta is minden ember,
ügyefogyott, béna, bamba:
ő, az erős: milyen könnyen
söpri éltük be a bankba.

De hogy meghalt, csak egy egér:
minden cica vele játszik.
Ferenc József katasztrófás
életével parolázik.

Időérzék

Paták dobognak az égen,
vonul a csorda.
Fölöttem lónyérítés,
csatazaj:
kentaurok és laphiták harca.
Klasszikus kor, gondolom,
és kikapcsolom magam.
Sárkánygyík cammog az emeletre:
tudom, hogy ősz-idő ez,
félálomban még hallok
szívének dobverését:
agyam földrengést jelez.
De már az öntudat hiánya.
Lebegés. Az se.
Alszom. Nem én vagyok.
Csupán a vekker rikoltozása reggel.
Valahol egy WC-öblítő harsonája.
Föltámadás.
Legújabb kor, köszöntelek!

Külön körön

Élek még. Élek, halok.
Versembe kerülök.
Királyi gondban
hokedlin ülök.
Látom, hogy láttok:
szirupba fagyok.
Előtted, öröklét,
a nyelvem dadog.
Csak mert a Betű
megörökít,
próbáljam végig
egy hülye grimaszait?
Vissza a földre!
Nem kell az olcsó vigasz:
csak ami helytáll,
lehet igaz.
Irtani pózt,
ócska szerepeket:
fussak csak külön körön,
amíg lehet.
Hiúságnál az érdem
legyen nagyobb:
halva éljek,
míg verssé nem halok.

Rozvarirtó

Bemásszák szíved, akár a
gyümölcsöket,
bűzlesz már tőlük,
mint a klozet.

Gyűjts fényt, kapsold fel
villanyodat,
szaladnak konyhád kövén a
svábbogarak.

Rágják az életed, akár egy
sajtdarabot,
egerek, mondd, s az ítéleted
rájuk csapod.

Tarts otthon macskát vagy
agarakat,
ellenük magadból egyre nagyobb
fenevadat.

Egymással, akár a férget, ha
özönlenek,
irtsad a verset: a legnagyobb mindet
eméssze meg.

Az eufemizmusok mestere

Kis, szittyós tavon
loczog a csónak –
tengerre viszi a Mester
hadihajónak.

Békanyálas égbolt,
sekély mocsár-sötét,
s langyos kis hullámok
mossák önérzetét.

De úszik, úszik
föltarthatatlan
a fortyogó kotuban,
büdös iszapban.

Ormótlan testével
holt vizeket renget.
Körötte a hullák
puffadt kontinensek.

Szabadon csapong így,
mert magát eloldotta,
fellengzős terhével
egy egész flotta.

S túl lassan süllyed el.
Babrál, piszmoz még vele
a Mester, az eufemizmusok
ravaszdi mestere.

Dac

Ha igent mondana is a szád,
és maga Fortuna kisasszony
vetne rád biztató szemeket,
nyugodtan mondj nemet.

Mert sikert még nagyobb siker űz,
és a nő isteni legyen bár,
ki látta a legszebb melleket:
szerényen mondj nemet.

Lehet, hogy gyomrod majd fellebbez,
s acsargó tüdőd és beleid
íratják a vádat ellened:
azért csak mondj nemet.

Kezedben kés legyen, agyadban
képzelet, szívedben gondolat:
mégis és ezerszer meglehet:
magadnak mondj nemet.

És ha már mindened csupa dac,
csupa kín, csupa vád?
Legyen a kérdés a felelet:
a nemre mondj nemet.

Alku

Vég nélkül, dühödten zuhog,
de így is jólesik,
mert az erős most megáll,
s a gyöngé szétesik.

Embernek ember a férge,
bizonyosság, ember vagyok:
fenemód viszketek ezektől,
s viszketnek tőlem azok.

De azoktól végül meghülyülök,
ezért most mindent visszaveszek:
ide a bizalmat és a hitet,
s vigyétek, cafkák, az életemet.

Templomban

Szentatyák

Ódon falak közt hosszú sorban
szentatyák gubbasztanak.
A bűnösök helyett is elfödik arcuk,
így aztán olyanok,
mint Kelet lefátyolozott asszonyai,
vagy a rablógyilkosok.
A félhomályban mégis
a templom kőszobraira emlékeztetnek
leginkább.
Nem kell tudni,
imádkoznak-e,
vagy csak bóbiskolnak
az ezeréves hallgatás után.

Gyóntatószék

A gyóntatószék arany
cirádái ellenére is
akár egy húsbolt:
itt fekete kötényes atyák
villogó szemekkel mérik
az irgalmatlan bűnbocsánatot.

Az őrült festő

Íme, az értelem logikája,
és íme, az őrületé.
Vásznakat festek
a régiek modorában,
akik nem tudták még,
hogy a mókusszőr ecset
a legvadabb ragadozó.
S míg Rousseau-hoz, a finánchoz
és Chavanne-hoz
fohászkodom türelemért,
az ész és az őrület
őrületét is fölfedezem
Chiricóban.
Mindegy, hogy ki vagyok én,
csupán az a grimasz számít,
amellyel a világot,
hogy otthonom,
helyeslem és megtagadom.

Állatkert

Akár a dzsungel-mélyi nagyvadak,
szétkujtorognak lompos vágyaink.

De félni önmagunktól nincs okunk.
kimérve immár belső ketrecünk.

Nem kell az ősi bűn, az áldozat:
időnk, álmunk, jogunk mérték szerint.

A reflex más ugyan, a rács közös,
kézből eszik a farkas és az őz.

Ma már mindenki élhet egy kicsit,
az ól-meleg mindenkinek kijár.

S a bundaszag. Benne gyanútlanul
delel egy lomha légy, és kint a fák.

Nekünk befelé nő bicskás fogunk,
magunkat tépjük, zöld reményeink.

Egyeztetések

Ködök csülöknyomába
lép, rőfög a kanász.

Az érett alma szótlantul
a fortyogó cefréből kihull.

Álom, mely keletlen,
világnyi tésztává megdagad.

Kocsonyahús-leves,
magadat edd, magad!

Halandzsa volna csak?
Nyers erők nyerítenek.

Megesik bizony nélkülöd,
aminek értelmet adsz.

Szigorú napok

Szigorú napok: ti méritek ki
udvarom négyszögét.
Karmos manccsal szögesdrót-karámot
fontok az időből,
s agyam sérűjére cséplőgépnek
dohogó medvéket löktök.
Olajos gépésze, izzadt kéverakója
lettem életemnek,
a nyugalom óráiban is
csak a sietve fölmelegített
jókedv zsíros kis leveseit kanalazgatom.
Perceim rafinált fogaskerekek, órák,
indítókarok hétköznapi bővületében.
Napjaim szigorú napok,
karmos manccsal mérik ki életem
négyszögét, ebédemet és vacsorámat,
társaimat a tülekedésben
és a felmagasztalásban.
Így nőttem fel, szigorú napok,
önmagamhoz és tihozzátok,
így látom be minden szenvedésem okát.
Édességét a tűnt időnek
ti ontjátok csak, szigorú napok,
ha érett szőlőitek dőlnek,
s fényért lakoltan, présben
vérezni kezd már húsotok.

Tűnődő

Mint gyerek kerek dombon,
ülök a puszta gondon.

Merengve innen nézek
embert, lapos vidéket.

Körben füvek, tikkadt fák
ropognak, mint géppuskák.

Soha ilyen aszályt még:
az ég tüzes halánték.

De ülök csak, merengek,
mint akit álom renget.

Tűnődöm: egyszer éltem.
S meghaltam észrevétlen.

Rondó

Animula vagula, blandula
(Hadrianus)

Vannak, kik rögtön célba érnek,
születnek, szülnek, sírba térnek,
nem búsulnak és nem remélnék,
élnek csak, élnek, élnek, élnek.

*

Lelkecskék, szentek, ingyen éltek,
nem sírtok, de nem is reméltek,
egy helyben álltok, s célba értek.

Engem örvény visz, céda álom,
elhagytam százszor már halálom,
s megállít minden állomáson.

*

Kardok és érvek kicsorbulnak,
koronák, párták mind lehullnak.

Pókháló-ráncot vetnek évek,
gondban a szép fők, szép személyek.

Ábrándos lelkek, szüzek, tiszták,
sejtik a sátánt, istent gyanítják.

Meghalnak, mire fölébrednek.
Könnyeink nyomába erednek.

Töredék

Én az vagyok, ki lettem
harminc nyomasztó év alatt.
Nyelem múltam ijedten:
az élet ennyi volna csak?

Feleljetek, ti jós igék,
szavak, ha már születtek.
Megnyerheti a balga még,
amit a bölcs már elvet?

Ha visz egy gyorsvonalat...

Ha visz egy gyorsvonalat,
azt is, ki nézi csak.
És elhúz mind, ki él,
akármit is beszél.

Mindegy, hogy sír, örül,
végül kardjába dül.
Vihart aratva vet.
S kiszáll. Megérkezett.

Tartalom

Kinőtt vidék

Gondolataim	3
Gyerekek a vízben	4
Falusi éjszaka	5
A község széle	6
Vonaton	7
Az égre bámult...	8
A dombok szelíd körben...	9
Kinőtt vidék	10
Disznóvágás	11
Jól húzó ló	12
Egy „rossz nőhöz”	13
Bokorba bú a fagy	14

Senki földje

Hazafelé	15
Váróteremben	16
Strázsa	17
Használati utasítás	18
Senki földje	19
Istentelenül	21
Kisdéd oroszlánt vezet a gyermek	22
Édesanyám	23
Vicsorgó angyalok	24

Időérzék

Hordom ezt a ruhát	25
Fejem fölött a fellegek	26
Ady Endre rigmusai	27
Ferenc József nagy király volt	28
Időérzék	29
Külön körön	30
Rovarirtó	31
Az eufemizmusok mestere	32
Dac	33
Alku	34
Templomban	35
Az őrült festő	36
Állatkert	37
Egyeztetések	38
Szigorú napok	39
Tűnődő	40
Rondó	41
Töredék	42
Ha visz egy gyorsvonat...	43

1967

„**Ú**gy látszik, hogy Suhai Pált, ezt a nehezen leltározható költőt, többször is fel kell fedezni.” Vészi Endrének 1974-ben leírt fenti szavai szinte jóslatnak

bizonyultak. Verseimet magamnak is fel kellett fedeznem ahhoz, hogy *első kötetem*, ennek bő válogatása most, mintegy négy évtizednyi lappangás után végre napvilágot láthasson. Az anyag fejezetekre bontásában az időrendet követtem. Meglepő, hogy e megoldás általában a tematikus-motivikus felosztás alapjának is bizonyulhatott, az időrendtől legföljebb a fejezeteken belüli jobb beállítás érdekében kellett eltérnem. A kötet verseinek zöme nyomtatásban most jelenik meg először. *A magunk kenyerén* (1971) című antológiából ugyan néhány darabot beemeltem, a későbbi kötetekből azonban egyet sem. S minden esetben mai igényeimhez és verstudásomhoz mértem a találat: már a válogatással, de ha lehetett, a versek javításával vagy újraírásával is. Egyszerre legidősebb és legfiatalabb gyermekemet így, az újjákeresztelés gesztusával nyilvánítom most a magaménak, és ajánlom egyúttal az olvasók szíves figyelmébe.

Suhai Pál

Napkút Kiadó Kft.
1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
Telefon/fax: (1) 225-3474
E-mail: napkut@gmail.com
Honlap: www.napkut.hu

Felelős szerkesztő: Szondi György
Szöveggondozó: Kovács Ildikó
Tördelőszerkesztő: Szondi Bence

ISSN 1787-6877

ISBN 978 963 263 143 1